

SEAT No. _____

No. of printed page: 02

[2018A-19]

SARDAR PATEL UNIVERSITY
B. A (Sanskrit 4th Semester) Examination
Tuesday, 24th APRIL- 2018

Time of Examination 02:00 P. M. to 05:00 P. M.

SANSKRIT LITERATURE : PAPER : VIII

नीतिशतकम् । कविभर्तृहरिः । UA04CSLT08

Marks: 70

प्रश्न: १ नीचेनामांशी गमे ते त्रयः श्लोकोनो अनुवाह करो.

(15)

- (१) लभेत सिकातासु तैलमपि यत्नतः पीडयन्
पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः ।
कदाचिदपि पर्यटन् शशविषाणमासादयेन्न
तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥
- (२) हर्तुर्याति न गोचरं किमपि शं पुष्पाति सर्वात्मना-
प्यर्थिभ्यः प्रतिपाद्यमानमनिशं वृद्धिं परांगच्छति ।
कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति निधनं विद्याख्यमन्तर्धनं
येषां तान् प्रति मानमुज्जत नृपाः कस्तैः सह स्पर्धते ॥
- (३) पापान्निवारयति योजते हिताय
गृह्यं च गूहति गुणान् प्रकटीकरोति ।
आपद्गतं च न जहाति ददाति काले
सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥
- (४) लोभश्चेद गुणेन किं पिशुनता यद्यस्ति किं पातकैः
सत्यं चेत्तपसा च किं शुचि मनो यद्यस्ति तीर्थेन किम् ।
सौजन्यं यदि किं जनैः सुमहिमा यद्यस्ति किं मण्डनैः
सद्विद्या यदि किं धनैरपयशो यद्यस्ति किं मृत्तिना ॥
- (५) विद्या नाम नरस्य रुपमधिकं प्रच्छन्न गुप्त धनं
विद्या भोगकारी यशः सुखकारी विद्या गुरुणा गुरुः ।
विद्या बन्धुजनो विदेश गमने विद्या परं देवता
विद्या राजसू पूज्यते न तु धनं विद्या विहिनः पशुः ॥

अथवा

प्रश्न: १ नीचेनामांशी गमे ते त्रयः ससंदर्भ लभो.

- (१) न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ।

(पाछा ७ अंश)

- (૨) ન્યાયાત્ પથઃ પ્રવિચલ ન્તિ પદં ન ધીતાઃ ।
 (૩) મણિના ભૂષિતઃ સર્પઃ કિમસૌ ન ભયંકરઃ ।
 (૪) વિવેકઃ શ્વેતઃ ભવતિ વિનિપાતઃ શતમુખઃ ।
 (૫) સેવા ધર્મઃ પરમગહનો યોગિનામપ્યગમ્યઃ ।

પ્રશ્ન: ૨ શતક કાવ્યોનું સ્વરૂપ સમજાવી 'નીતિશતક' નું મૂલ્યાંકન કરો. (20)

અથવા

પ્રશ્ન: ૨ ભર્તૃહરિનું જીવન, સમય અને કૃતિઓની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન: ૩ નીતિશતકના આધારે ભર્તૃહરિની શૈલીની વિશેષતાઓ વર્ણવો.

અથવા

પ્રશ્ન: ૩ મુક્તક કાવ્યના લક્ષણો જણાવી નીતિશતકનું મુક્તક કાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. (20)

પ્રશ્ન: ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (15)

- (૧) મૂર્ખજન ઉપહાસ (૨) વિદ્યાનો મહિમા
 (૩) સજ્જન પ્રશંસા (૪) નસીબનો મહિમા

—X—